

ТОДОР Г. ВЛАЙКОВ
МАЛИНАРКА

chitanka.info

Това лято и Цветанка е рекла да ходи за малини. Че тя вече не е малка. Сега ще влезе в трети клас. А пък в къщи е голяма оскъдица. Баща ѝ е отишъл нейде по работа. Ала кой знае защо, от сума време не се обажда и не праща нищо. Па и суша голяма настъпи. Житото бе рядко. А пък царевицата и картофите съвсем изгоряха. И майка ѝ се чуди и мае как ли ще изхрани дребната си челяд. Та трябва и тя, като най-годна, да припомогне нещо майци си при тая тежка неволя. Па и книги нали ще трябва да си купува? Решила е затова, като му дойде времето, да тръгне и тя за малини.

Майка ѝ изпърво я не пуцаше. Малините са много далеч и мъчно се берат. Некадърна е тя още за такава тежка работа. Ала Цветанка силно настоя. Ще може, ще може и тя да иде. Виж Донка Цъклина, нейна другарка е, пък още лани ходи няколко пъти, а за това лято се готви редовно вече да ходи. Най-после майка ѝ се съгласи да я пусне. Ще иде с Вана лелина си и с нейни още другарки. Пригответи ѝ две кошнички. И Цветанка с нетърпение зачака уреченото време.

И ето го дойде това време. Настъпи месец август. Чу се, че някои по-чевръсти вече ходили. Имало ги много малините, ала още били зелени, та малко набрали. Повечето малинарки все още се въздържат. Чакат да узреят по-добре. Най-сетне другарките, с които Цветанка ще иде, решават вече да идат и те.

Ще тръгнат тая нощ. Цветанки сърцето затупка от радост.

И тъкмо се е унесла в най-сладък сън, чува: трак, трак.

— Хайде, ставай — сбутва я майка ѝ, — че кака ти Вана тропа на вратника.

Цветанка бързо скача. Майка ѝ, която отдавна е на крак, пригответила ѝ е да си обуе цървулки — че там в планината не може ни босо да се иде, ни с добри обуца. Пригответила ѝ е и вехта дрешка, турнала е в торба хляб и нещо катъчец, принесла е и двете кошнички. Цветанка наскоро се стъкмява и като грабва торбичката и кошничките, бързо изскача навън. Пред портата я чакат кака ѝ Вана и другарките ѝ.

— Да вървим, че малко сме позакъснели.

— Така ли? Ух, поуспала бях се — гузно се отдумва Цветанка.

— Нищо, нищо — извинява я една от другарките на Вана.

— Чувате ли кучешки лай? И други сега тръгват.

И понасят се бързешком из затихналите селски улици.

— Виж, и месечинка е изгряла — каза Вана, като погледва към издигналите се над баира рога на доста вече нащърбената луна. Тя разливаше мека, бледкава светлина по цялата околност. Когато излизат на края, петел изплесква с криле и изкукуруигва. След него и втори, и трети.

— Ето ги и първите петли. Таман с време тръгваме.

Излизат из селото и поемат пътя нагоре към близкото летовище. Минуват през него. Там всичко се е притаило, всички спят. Навлизат в теснината. Високи скали от двете страни, тъмните очертания на които някак страхотно се издигат във висините. В дъното шуми и клокочи буйната река, големите вирове на която, огрени от лъчите на бледоликата месечина, святкат като треперещо огледало. Вървят по равния още път. Минават един мост, два, три. Равният път се свършва. Настъпва по-стръмен и по-каменист. Цветанка се е поизморила, ала не показва слабост — върви все напред. Кака ѝ Вана и другарките ѝ си приказват едно-друго. Тя ги не слуша. Мисълта ѝ е все там, при малините. Кога ли ще стигнат. Ала пътят все тъй стръмен и каменист, се не свършва. Стигат до един горски кантон.

— Да седнем да си починем — каза някоя от другарките, — че и Цветанка трябва да се е изморила.

— Аз ли? Не съм.

Не е, ала хубаво ѝ става, като седна и тя да се отмори. В гората наоколо пълна тишина. Само реката безспирно шуми. Двурогата месечина се е изправила тъкмо над главите им. Нейната мека светлина се провира между листата на дърветата и пъстри росната трева с трепетливи шарки. Пристигат и други момичета. Дружината става шумна и весела.

Пътят оттук нататък е по-тревист. Реката намалява. По дърветата се понася лек ветреца. Над отсрещните върхове се показва бяла ивица. Зора се зазорява. Почват да се чуват тук и там птичи цвъртения.

Ето ги най-послед пристигат. Гората е оредяла. Широка поляна пред тях. Гъсти храсталаци се тъмнеят в дъното ѝ. Малините са това. Сядат на една полянка край шумолещата вода да си починат. Па изваждат торбичките си, та додето по-добре се развидели, да си похапнат. Разтваря и Цветанка нейната торбичка. Майка ѝ е турнала половина хляб, зелени чушки и морска сол. Че пости нали са? Сирене се не яде сега. Отчупва си комат хляб и захрусква дългорога чушка,

като я топи в шарената сол. Колко сладко се яде тук в планината след такъв дълъг и уморителен път!

Разсъмва се вече хубаво. Малинарките сгръщат торбичките си и шумно се впускат към малинака. Ще се започне вече брането на малини. Затичва се и Цветанка. Тя се придържа близо до кака Вана. Полегналите малинови храсти са огрейнали от плод. Ала не всички зърна са узрели. Ще трябва да се пробират. Малинарките с кошница в ръка се залавят за работа. А Цветанка, като гледа какво правят другите, започва да пробира зрелите малини и да ги слага в кошничката си. Тая работа я увлича. Наоколо ѝ малинарките шумно и весело си приказват. Чуват се гласове и по-надалеч. Там е друга дружина малинарки.

— Я вижте, какви са тия лепешки тук? — сепнато извиква една от берачките. — Не са говежди. Какви ли ще да са?

— Мечи са — казва другарката ѝ.

— От мечка? Ох, божичко — вика първата, — тя е била тук и може сега да е нейде наблизко. Ами ако изскочи изведнъж!

Цветанка и тя изтръпва от страх. Ако изскочи наистина мечката? Сърцето ѝ силно затупква и тя плахо се заозъртва наокол.

— Не бойте се, не бойте се — казва една от по-възрастните. — Мечката дохожда някой път нощно време тук да яде малини. Ала щом се съмне, тя се прибира в дупката си. И никой никога не я е виждал.

Това поуспокоява изплашените малинарки. Поуспокоява се и Цветанка, ала все е нащрек. И мръдне ли се нейде нещо, тя все изтръпва от страх. Дали не е мечката.

— Няма я нея, нали, како Вано?

— Коя?

— Мечката!

— Мечката ли? Няма я, няма я. Хич и не мисли за нея.

Започват се пак весели приказки. Тук-там някоя малинарка и песен подкарва. Отдире, иззад високите върхове, слънцето се показва на поруменелия изток. И става светло и хубаво. Цветанка, погалена от грейналите лъчи на слънцето и ослушана във веселите приказки и песни на малинарките, чувствува нещо приятно, нещо радостно в сърцето си. И забравила вече за мечката, тя с увлечение продължава да пробира зрелите малини и да ги слага в кошницата си. Някои от малинарките са напълнили по една кошница и вземат втора. Цветанка

и тя вече напълнила малката си кошница и взема другата — по-голямата.

Става все по-шумно и по-весело из малинака. По-често се чуват песни. И Цветанка по едно време почва тихичко да си подпява една от училищните песни. И префърляйки се от храст на храст, продължава да пълни и втората кошница. Наистина, храстите са бодливи и тя си поиздраска ръката, па се е поизморила да стои права и да пресича насам и нататък. Ала съдържа се и все тъй с увлечение продължава да къса зрелите малини. Още малко, и ще се напълни и втората кошница. И тогава...

Слънцето се е издигнало вече доста високо и спуща парливи лъчи върху главите на малинарките, някои от които са облени с пот. По едно време отневиделица се показват малки облачета, тънки и бели като памук. Те бързо се разширяват и обхващат половината от небето. Ето че замрежват и слънцето, а отстрани се надигна един доста тъмен.

— Дъжд ще ни зафане, момичета — обажда се една от малинарките, загледана в тъмния облак.

— Дано се разкара.

— Не ще.

— На дъжд мирише.

— Ха стигате вече, момичета.

— Пайдос, пайдос! — завикват някои, които по-рано са работили в кибритената фабрика. Всички напускат работата и се спущат към мястото, гдето са оставили нещата си.

— Чакайте още малко да си допълня кошницата.

— И аз също.

— Само по-скоро, че ние вече се прибираме!

Цветанка, която бе почти напълнила и втората си кошница, но която се чувствуваше твърде изморена, със задоволство посрещна „пайдоса“ и затичва се и тя след другите. Големите малинарки бяха напълнили по две, други и по три кошници. Цветанкините бяха само две. Скоро дойдоха и ония, що бяха останали да си допълват кошниците.

Тъмният облак почна да се разрежда. Ще се разкара, няма да има дъжд. Поуспокоиха се и отидоха всички на водата да се поумият. Отвориха после торбичките си и седнаха пак да си похапнат. Изморени от дългата работа и доста огладнели, всички ядяха с охота. Като си

отпочинаха добре, малинарките накъсаха клончета от малиновите храсти, та покриха отгоре кошниците си. Отидоха после, та си отрязаха по една тояга, която направиха на кобилица. И Цветанки така й Вана отрязва малка кобиличка. Нарамват после кобилиците, на които са надянати пълните кошници, като подлагат под кобилиците изпразнените торби. И наредени една след друга или две по две, шумно тръгват надолу. Цветанка, нарамила и тя малката кобиличка с двете си кошници, радостно тръгва заедно с другите.

Бодро и весело вървят малинарките със своите пълни кошници на рамо. По едно време почва да им натежава. Кобилиците преживват рамото им. Те ги прехвърлят на другото. И все тъй весело, унесени в сладки приказки, продължават пътя си. Нанадолнище е, та леко се ходи. Леко върви заедно с другите и Цветанка, като прехвърля кобиличката си ту на едното, ту на другото рамо. Става дума колко да искат за малините, като слязат в летовището.

— Петнадесет — казва една.

— Дали не са много?

— Не са. Че виж, още не са узрели всичките.

— Петнадесет да искаме, па дванадесет да ги дадем.

Облаците се разнесоха. Небето се изясни. Слънцето, доста вече превалило към запад, кога излязат на открито, фърля полегати лъчи върху гърбовете им, които са плувнали в пот. Излязоха на равния път. Приближава до летовището. Спират да си починат и да се подокарат. И пак тръгват. Ето го водопада. Ето я банята, ето го и широкия площад на летовището.

Тъкмо навреме пристигат. Госпожите, наизлезли след пладненската си почивка, са изпълнили както мегдана, така и пътя, който минува през летовището.

— Малини, малини! — завикват децата.

Тук госпожи спират една малинарка, там друга. Една възрастна госпожа, която води малкото си внуче за ръка, спира Цветанка.

— Я чакай, момиченце. Твоите кошнички са малки, таман като за нас. По колко искаш?

Цветанка помери да каже петнадесет, па се стесни и:

— Дванаесе — рече малко свенливо.

— Дванадесет, е добре.

И тя поведе Цветанка към тяхната вила.

— Как те викат? — попита я възрастната госпожа, като я гледаше с едно умиление.

Цветанка каза името си.

— Малка си още мари, Цветанке, пък и ти си тръгнала за малини.

— Трябва да припомогна в къщи.

— Хубаво, хубаво, много хубаво.

Стигнаха във вилата. Претеглиха малините. Излязоха четири кила и нещо. Старата госпожа извади и ѝ даде петдесет лева.

— Скрий ги добре, Цветанке. Па да ги дадеш дома майци си. И кога идеш пак за малини, да ги донесеш право у нас.

Цветанка целуна ръка на старата госпожа, скри парите и с празни кошници в ръка бързо се затича през летовището към село. Тя се не знаеше где е от радост. Толкова пари никога не беше виждала в джеба си. И когато влизаше в къщи, отдалеч още завика:

— Мамо, мамо, петдесет лева, цели петдесет лева ми дадох за малините!

— Белки толкова много!

— Толкова. Ето ги.

И тя подаде майци си парите.

— Като ида десет пъти и донеса по петдесет лева...

— Може и да не идеш десет пъти, па може и по-нататък и поевтини да станат, ама все ще се събере доста нещо.

— Не, десет пъти ще ида, па и повече, та да събера най-малко петстотин лева.

— Само здраве да е, майка.

— Ами какво ще ги правим тия пари, мамо?

— Ех, какво ще ги правим. Като се съберат, ще видим тогава. Ще си купим брашно, нали?

— Ех, ще купим един чувал брашно. Ще оставим и учебници да си купя.

— И за учебници ще оставим, па ако се съберат повече, ще взема и памучна прежда, та да ти изтъча платно. Че нали, като станеш мома, ще ти трябват ризи и дарове.

— Та и платно ще ми изтъчеш, а?

И Цветанки сърцето се изпълни с радостно чувство, което я прави да не сеща умората от безсънната нощ, от тежката работа и от

ДЪЛГИЯ ПЪТ.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.